

တၢ်ကဟုကယၢ်ဒီးတၢ်ဆီၣ်
ထွဲရၢလီၤဒုးသ့ၣ်ညါပှၤထူလံၤ
ဖိအတၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢတၢ်ဆါ
အီၤနီၤဖျိ(online)

မှ်လၢပှၤဟံၣ်ခိၣ်ဖိအတၢ်ဘၣ်ထွဲဘျးဖဲလိာ်သးခဲအံၤဂ့ၤထီၣ်ညိထီၣ်
အယံၤ ပှၤထံဖိကိာ်ဖိလၢနူသဝိပှၤခဲအံၤသ့ၣ်ညါမၤမှ်ကျိၤဝဲကွၢ်ခိဖျိ
ခဲကွဲထီၣ်ဒီးစိစၢၣ်ပံၤဒံၤ(digital, social media)ဒ်သီးကမၤလဲၣ်မ
ၤကၤအတၢ်ဖိတၢ်လဲၣ်လၢအဆိၣ်ဒီးအိၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ
တၢ်ဆိတလဲက့ၤတၢ်ဆိတၢ်ပှၤဆူပျဲၣ်ဖိ(online platform)
အံၤန့ၣ်ဒုးဆိၣ်ထီၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အသိတဖၣ်လၢပှၤထူလံၤဖိအနူသဝိဖိ
တဖၣ်အမှ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အဆဲးမှ်ဂ့ၤအတၢ်ခိၣ်တဆဲးတဖၣ်
မှ်ဂ့ၤ(SMEs)ဒ်သီးအဂံၢ်ကဆူၣ်ထီၣ်လၢတၢ်မၤဒိၣ်
ထီၣ်ထီၣ်ဒီးမၤလဲၣ်ထီၣ်အတၢ်ဖဲတၢ်မၤဒီးကတုၤယီၤဆူအပှၤပှၤ
တၢ်တဖၣ်အဆိၣ်လီၤလီၤဒီးညိညိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.ခိဖျိတၢ်ဒီးန့ၣ်တၢ်အခွဲး
အယၢ်အိၣ်အါထီၣ်အံၤန့ၣ် မှ်တၢ်တၢ်အသိတဖၣ်လၢကူၣ်
သ့ၣ်ညါအတၢ်ထူးတၢ်တီၤဖဲတၢ်ဘျးတၢ်ဖိၣ်လၢတၢ်ဆိတၢ်ပှၤလၢ
online အံၤဂ့ၤထီၣ်အခါ,ပှၤထူလံၤဖိ ဒီးသဝိဖိတဖၣ်
ကဘၣ်ဟံၣ်လီၤဆိဝဲအတၢ်မၤရဲၣ်ကျိၤခိၣ်သ့ၣ်လၢတၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်
တၢ်ကူၣ်သ့ၣ်ညါအတၢ်ထူးတၢ်တီၤတဖၣ်ဒ်သီးကဒီးသးနူသဝိဖိအတ
ၢ်ဘၣ်ဘျးလၢတၢ်ဆိတၢ်ပှၤခိဖျိ **online** န့ၣ်လီၤ

၁. ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါနတ်ဆါတ်ပွါအမံ၊ တံပနံၣ်မံပနီၣ်ဒီးနအ့ထါၣ်နးအလီၢ်အကျဲၣ်ပနံၣ်အ တံစပနီၣ်တဖၣ်တက့ၢ်

တံအခိၣ်ထံးတဆီလတ်ဆါတ်ပွါမိဖျါအ့ထါၣ်နးန့ၣ် မ့ၢ်တံကဒုးဖျါထီၣ်နတ်ဆါတ်ပွါလၢonline န့ၣ်လီၤ နတ်ဆါတ်ပွါအံၤနဒုးဆီၣ်ထီၣ်ဆီၤသ့ဝဲဒၣ်မိဖျါတံပွါန့ၣ်လီၤကဝီၤအမံၤ(domain name),မၤထီၣ် ပုၣ်ယဲၤသန့(website) မ့တမ့ၢ်ဟံးန့ၣ် တံမၤစၢၤလၢတံပီးတံလီၤလၢအဆီၣ်တ့ၢ်လံလၢပျံၣ်စီၣ်(online platforms)တဖၣ်ဒီးလၢတံကစီၣ်social media သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.မၤလီၤတံလၢနကကွဲးနီၣ်နတ် ဆါတ်ပွါအမံၤလၢကမ့ၢ်ဝဲနပနံၣ်အတံစပနီၣ်ဒ်သိးကဒီသဒါပၤဂၤအတံ ဟံးန့ၣ်သ့နတ်ဆါတ်ပွါအမံၤန့ၣ် တက့ၢ်လၢန့ၣ်အမဲၣ်ညါနတ်ဆါတ်ပွါအမံၤ,အတံစပနီၣ်န့ၣ်နသ့ဆီၤကသ့စ့ၢ်ကီးလၢတံဒီသဒါပနံၣ်အပ နီၣ်,တံမိတံလံၤအမံၤတဖၣ်ဒီးတံပနီၣ်အဂၤတဖၣ်လၢအဖီခိၣ်န့ၣ်လီၤ.တုၤနဆီၣ်ဒီးတံပနံၣ်အပနီၣ်လံန့ၣ် သ့ဆီၤတက့ၢ်,ဟံဖျါထီၣ်နပနံၣ်အတံပနီၣ်ဒီးဘီးဘၣ်သ့ၣ်ညါဘၣ်ယးတံပနံၣ်အပနီၣ်အံၤန့ၣ်တက့ၢ်(တံပနံၣ်အပနီၣ် မ့တမ့ၢ်တံလၢအလီၢ်ကဒီးဆီၤ)လၢနတ်မိတံလံၤသ့ၣ်တဖၣ်အဖီခိၣ်ဒီးလၢနonline အတံဖံးတံမၤအပျံၣ်စီၣ် ခိၣ်တဘိယုၣ်ယီၤန့ၣ်တက့ၢ်

၂. သ့တံကွဲးဒီးကွဲးဆဲးယံၣ်မ့တမ့ၢ်ဖိကဟၣ်တံဖံးတံမၤအက့ၢ်အဂီၢ်(အဒိ)ဒ်သိးနကဒီသဒါ နတ်မိတံလံၤလၢအကဲထီၣ် အသိတဖၣ်ဒ်သိးလၢနကဆါဆီၤလၢ online ပူၤတဖၣ်

တံမၤထီၣ်website မ့တမ့ၢ်website အမဲၣ်သ့ၣ်န့ၣ်ဘၣ်တံဒီသဒါဆီၤလၢတံကွဲးဒီးကွဲးဆဲးမ့တမ့ၢ်ဖိကဟၣ် တံဖံးတံမၤအက့ၢ်အဂီၢ်သ့ဝဲလီၤ...ဖဲတံကွဲးဒီးကွဲးဆဲးအတံဒီသဒါတံပၢၢ်ထီၣ်ဝဲအခါ,နလီၣ်ဘၣ်လၢနကဘၣ် ကွဲးလီၤနတ်ဖဲဖိကဟၣ်အတံမၤအက့ၢ်အဂီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤဒ်န့ၣ်အသိးတံဂ့ၢ်တံဂျါလၢအဘၣ်တံထွဲထီၣ်ရဲၤလီၤ ဆီၤဒ်အမ့ၢ်ဝဲလံၣ်တံကွဲးတဖၣ်တံဂီၤလၢပုၤဒီဝဲတဖၣ်,ဝံဒ်ဆီ,တံသ့ၣ်ဝံၣ်သးအၢ,တံဒဲးကံၣ်ဒဲးစ့ၢ်တဖၣ်န့ၣ် ဘၣ် တံဒီသဒါဆီၤလၢတံကွဲးဒီးကွဲးဆဲးန့ၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ ဒုးသ့ၣ်ညါပုၤလၢအသ့နတ်တဖၣ်လၢတံဂ့ၢ်တံဂျါလၢအဘၣ် တံထံၣ်န့ၣ်ဆီၤမ့တမ့ၢ်တံကစီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အပူၤန့ၣ် ဘၣ်တံဒီသဒါဆီၤလၢတံကွဲးဒီးကွဲးဆဲးယုၣ်ဒီးတံကွဲးဒီးကွဲးဆဲးတံ မၤနီၣ်မၤယါ(© or the word “Copyright”)မ့တမ့ၢ်တံလၢအဒ်သိးဒီးဆီၤလၢလံာ်ကဘျဲးပၤကီးဘၣ်ဒဲးအ လီၤန့ၣ်လီၤ တံလီၤဘၣ်တံကွဲးဒီးကွဲးဆဲးအတံမၤနီၣ်မၤယါလၢတံဂီၤတဘၣ်ဘၣ်တဘျဲးအကပၤ,မ့တမ့ၢ်မၤကဲမဲထီၣ် တံကွဲးဒီးတံဂီၤတဖၣ်မိဖျါတံတ့ၢ်န့ၣ်ယုၣ်ဒီးတံဂီၤအကဒုကယီၣ်န့ၣ်တက့ၢ် တဘၣ်တ့ၢ်နတ်တံဂီၤအဖျါဆုံန့ၣ်တက့ၢ်

၃. တဘၣ်ဟံဖျါထီၣ်တံဆဲးတံလၢလၢအဒုးကဲထီၣ်တံလီၤယံၣ်, တံခူသ့ၣ်အလုၢ်အပူၤတဖၣ် လၢနတ်ဆါတ်ပွါလၢonline အပူၤတက့ၢ်

တံလၢအ့ထါၣ်နးအတံမၤန့ၣ်...ဟ့ၣ်ပုၤလၢတံဂ့ၢ်,တံကစီၣ်ညီၣ်ဒိၣ်မး ထဲလၢပတုးလီၤပစုလၢတံမဲၣ်ချံတဖျါၣ် အပူၤ ဒီးတံဟံဖျါထီၣ်တဘျီယီလီၤ ဘၣ်ဆၣ်တဘျီယီန့ၣ်တံသိၣ်တံသိလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတံကဟ့ၣ်ကယံယံ တံအလုၢ်အပူၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတံမၤပနံၣ်တံကၤဆီၣ်ကီးလီၤ...ဒ်ပစံးတံအသိးတံမၤထီၣ်တံမိတံလံၤအ ကျီၤအကျဲၤတံသ့ၣ်ညါမၤဆီၤဒ် လဲၣ်, အယိနကဘၣ်ဟံခူသ့ၣ်ယံတံမၤထီၣ်တံမိတံလံၤအကျဲၤအကျဲၤလၢအ ကြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢတံထီၣ် ဒုးဆီၤသ့တဖၣ်န့ၣ်လီၤအဒိ...လၢတံကဟံဖျါထီၣ်နတ်တထွဲဒီးမၤထီၣ်နတ်မိတံ လံၤအလီၢ်န့ၣ်,ဟံဖျါဒုးန့ၣ်ဒ်ထဲလၢတံမၤထီၣ်တံအလီၢ်အကျဲၤတက့ၢ် မ့ၢ်လီၣ်သပုၤကတံဒီးမၤလီၤတံ လၢပုၤလၢအဆီၣ်ဒီးမူၤလၢတံဆဲးထွဲကွဲၤထွဲပၤဆုၤတံဖံးတံမၤ,တံဆါတ်ပွါလၢပုၤကွဲၤထွဲပုၤယဲၤသန့ (website) ပုၤမၤတံမိတဖၣ်, ပုၤလၢအဒုးဆီၣ်ထီၣ် website မ့တမ့ၢ် websiteအကစၢ်တ

၆. ဟံးန့တ်မၤစၢၤလၢအဆိၣ်ပတ်တၢ်လံာ်တဖၣ်လၢပှၤထူလံာ်ဖိဒီးန့ုသပီဖိလၢအမၤမ့ၢ်ကျိၤ ဝဲၤကွၢ် SMEs

တၢ်ဆဲးလီၤမံၤဒီးတၢ်မၤလီၤတၢ်ကူၣ်သ့ပိညါအတၢ်ထုးတၢ်တီၤအခွဲးအယၢ်န့ၣ် အိၣ်ဒီးအပှၤကလံာ်ဒိၣ်ခါဝဲ
လီၤ..ဝဲ WIPO ထူသန့အတၢ်သ့ၣ်ညါ ဟ့ၣ်ထီၣ်ဝဲတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဒီးတၢ်မၤစၢၤလၢအဖိသဲးတသ့ဘၣ်အခါန့ၣ်
အလီၢ်အိၣ်စ့ၢ်ကိးလၢပကလဲၤအူ SMEsဒီးပှၤလၢအမၤတၢ်တၢ်လၢပှၤထူလံာ်ဖိအကျိၤ လၢန့ုသပီပူၤ နံသီးကဟ့ၣ်
ကူၣ်ဟ့ၣ်မးတီၤစၢၤတၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်သိၣ်တၢ်သီသ့န့ၣ်လီၤ ဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်အံၤပဆဲးကျၢယုသ့ၣ်ညါ
အီၤသ့ခိၣ် grtkf@wipo.int

**မှန်ဆိုင်ခိုးယူသည့်ညါတၢ်ဂ့ၢ်ကျိၤအါထီၣ်ဘၣ်ယးကူၣ်သ့ပီညါအတၢ်ထူးတၢ်တီၤ လၢကတိၤစၢၤ
မၤစၢၤပၤထူလၢဖိအတၢ်မၤတၢ်ဆါတၢ်ပၤဒီးပၤမၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အကၢၢ်န့ၣ် ဆဲးကျၢၤခီဖျိတၢ်ဖဲကျဲး
ထူးထီၣ်ရၤလီၤဒ်အဖီလၢ်အသိး**

တၢ်ကဟူကယၢ်ဒီးတၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါရၤလီၤနတၢ်ဆဲးတၢ်လၢး တၢ်ဒုးန့ၣ်ကျဲလၢတၢ်ကူၣ်သ့ထူလၢ်အတၢ်ထူးတၢ်တီၤ
လၢပၤထူလၢဖိ ဒီးပၤအတၢ်တဖိအဂီၢ်

တၢ်ကူၣ်သ့ထူလၢ်အတၢ်ထူးတၢ်တီၤဒီးလၢ်ထူသန့တၢ်စ့ၢ်တၢ်န့ၣ်. ဣၣ်လၢကူၣ်သ့ဒီးတၢ်ဆဲးတၢ်လၢမုၢ်ဒီးပီဖိဒီး
တၢ်န့ၣ်ကျဲလၢမၤသ့တဖၣ်

တၢ်စံၣ်စီၤဂံၢ်ထံးဖျိကိၣ် ၅: တၢ်ကူၣ်သ့ထူလၢ်အတၢ်ထူးတၢ်တီၤဒီးလၢ်ထူသန့အတၢ်စုသ့

မၤန့ၢ်တၢ်ပနီၣ်-တၢ်ဒုးန့ၣ်ဆိတၢ်ပနီၣ်အတၢ်စဲပနီၣ်လၢအဆဲးဒီးအဂီၢ်မၢ်

တၢ်ကွၢ်အိၤဂၤ: တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါဖဲဖိကဟၣ်တုတၢ်အကွၢ်အဂီၢ်လၢအဆဲးဒီးအဂီၢ်မၢ်

တၢ်ပၤဖျိထီၣ်တၢ်ဒုးလဲထီၣ်တၢ်အသိး : တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါတၢ်ကွဲးဒိကွဲးဆဲးယၢ်ဒီးယၢ်တၢ်ဘၣ်ထွဲလၢမုၢ်ကျိၤဝဲၤ
ကွၢ် တၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢအဆဲးဒီးအဂီၢ်မၢ်

တၢ်တုထီၣ်တၢ်အသိးလၢခါဆူညါ: တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလၢအဆိၣ်ဖျိဂၤလၢမုၢ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်တၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢအဆဲးဒီးအဂီၢ်မၢ်

World Intellectual Property Organization
34, chemin des Colombettes
P.O. Box 18
CH-1211 Geneva 20
Switzerland

Tel: +41 22 338 91 11
Fax: +41 22 733 54 28

To contact WIPO's External Offices
visit www.wipo.int/about-wipo/en/offices

© WIPO, 2022

Attribution 4.0 International (CC BY 4.0)

The CC license does not apply to non-WIPO content in this publication.

Cover: unsplash.com / © Oriento,
© Alice Pasqual, © Paul Zoetemeijer,
© Federico Beccari;
Getty Images / © Frans Lemmens

DOI: 10.34667/tind.46519